

ПРОЕКТНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ВВНЗ

Щокіна Н.Б., кандидат педагогічних наук, професор

Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба

Модернізація вищої професійної освіти, перехід до компетентнісного підходу зумовили пошук ефективних педагогічних технологій організації освітнього процесу, серед яких проектна технологія навчання. Пов'язане це з тим, що базова характеристика компетенції пов'язана зі способом її формування: вона формується і проявляється тільки в процесі діяльності, а її якість визначається мірою включеності в діяльність. Саме тому метод проектів викликав інтерес з боку науковців-педагогів, пов'язаний з його можливостями організовувати навчання в процесі діяльності, розвивати здатність застосовувати знання, вміння і навички для вирішення практичних, професійно важливих завдань. У цьому сенсі проектування (метод проекту) стало розглядатися як засіб для розвитку компетенцій.

Перелік ключових компетенцій постійно оновлюють з урахуванням потреб тієї чи іншої галузі, обговорюють умови їх формування в процесі викладання навчального, предметного матеріалу і виділяють проектний метод, як умову розвитку різних ключових компетенцій.

Зміст проектної діяльності змінює освітню практику, даючи курсантам можливість проявляти власні ініціативи, задуми, розгорнути особистісний зміст діяльності учасників освітнього процесу. У методі проектів курсанти об'єднуються в невеликі групи і розробляють в залежності від мети і змісту навчальної дисципліни конкретний продукт, що має практичну значущість. Ця аналітична робота включає в себе кілька етапів, які дозволяють покращити

навички логічного мислення, максимально розкривають творчі можливості курсантів і стимулюють їх до науково-пошукової роботи. Така проектна діяльність, організована таким чином, має безліч переваг.

Участь у проектній діяльності вимагає від курсантів застосування нових знань, актуалізації набутого раніше матеріалу; сприяє розвитку вміння діяти і приймати рішення самостійно чи в складі команди; шукати, аналізувати і використовувати набуту інформацію з різноманітних джерел, формує бажання і здатність самостійно вчитися.

Науковцями розроблено складові проектної діяльності, серед яких: спрямованість на проектну діяльність; продуктивне мислення, комплекс взаємообумовлених умінь (пізнавальних, навчальних, практичних).

Більшість дослідників погоджуються в тому, що проектна діяльність здійснюється у декілька етапів, серед яких:

- складання плану роботи над проектом, визначається його зміст, обирається вид проектування, визначаються способи пошуку необхідної інформації. Обговорюються етапи проекту, форма представлення результатів і критерії його оцінювання;

- безпосереднє виконання проекту під час якого здійснюється пошук інформації та її аналіз. Відбувається ознайомлення з методикою роботи над проектом;

- презентація проекту. Залежно від отриманого продукту визначається спосіб подання результатів проектної діяльності: таблиця, схема, сайт, слайди, модель, анкета, тести тощо;

- оцінювання результатів проектної діяльності, ходу виконання завдання, аналіз роботи в групах, обговорення результатів, підведення підсумків.

Серед необхідних умов проектувальної діяльності визначають: наявність значущої в професійному аспекті проблеми, яка відповідає інтересам і потребам курсантів; значущість прогнозованих результатів; дослідницький характер пошуку шляхів розв'язання проблеми; структурування діяльності відповідно до стадій проектування; самостійний та творчий характер активності курсантів; використання активних та інтерактивних форм і методів сумісної діяльності; результативність проекту.

Доцільно на всіх етапах проектної діяльності створювати умови для прояву самостійної пошукової, творчої роботи курсантів, спрямовувати її на вирішення проблеми, що лежить в основі проекту. Важливо підкреслити, що місце викладача визначається етапом роботи над проектом, але на всіх стадіях викладач виступає в ролі саме консультанта, тому акцент робиться не на викладання, а на навчання.

Зазначимо, що завдяки методу проектів курсанти набувають вміння планувати свою роботу, використовувати різні джерела інформації, самостійно відбирати і накопичувати матеріал, аргументувати думку. У процесі роботи курсанти усвідомлюють практичну значущість навчальної дисципліни і можуть на практиці перевірити рівень сформованості професійних умінь та

навичок. Це може стати передумовою розвитку мотивації до отримання знань, їх подальшого поглиблення та вдосконалення.

Таким чином, більшість дослідників і викладачів, які займаються розробкою проектних технологій і використовують їх на практиці, зазначають, що проектна технологія має широкі педагогічні можливості, сприяє більш глибокому засвоєнню програмного матеріалу, планування власної навчальної діяльності, формуванню професійних умінь і навичок, розвиває власне проектні уміння і навички, які є необхідними якостями особистості в сучасних умовах.